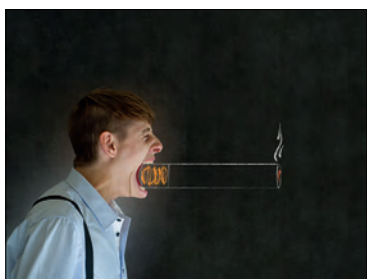

Slutter før 27

Bare 17 prosent av dem som røyket av og til da de var 21 år, ble dagligrøykere innen de var 27 år. Over halvparten hadde sluttet helt, viser ny studie. Funnene tyder på at av og til-røyking oftest er en forbigående aktivitet

I Norge oppgir 11 prosent av befolkningen at de røyker av og til. Andelen dagligrøykere er mer enn halvert siden 1973, og ligger nå på 17 prosent.

Undersøkelser har vist at av og til-røyking har holdt seg stabilt på rundt 10 prosent i flere tiår, og ifølge internasjonale undersøkelser ligner av og til-røykerne, som vi best kjenner som fest-røykerne, mer på ikke-røykerne enn på dagligrøykerne.

– Våre funn samsvarer med dette, sier forsker Elisabeth Kvaavik ved Statens institutt for rusmiddelforskning (Sirus).

Hun har ledet en studie, der nesten 1 000 nordmenn ble fulgt fra ungdomstid til ung voksen alder, som tyder på at av og til-røyking for unge voksne kan være en forbigående aktivitet. De fleste av-og-til-røykerne ble nemlig røykfrie før de var 27 år.

Gjennom flere spørreundersøkelser ble personene blant annet spurt om røykemønstre, nikotinavhengighet, skoleprestasjoner, og foreldre og venners røykevaner.

– Selv om av og til-røyking øker risikoen for flere sykdommer og tidlig død, er kunnskapen om av og til-røyking begrenset. Det er få studier som har fulgt av-og-til-røykere over lengre perioder, forteller Kvaavik.

Undersøkelsen viser at: 17 prosent av dem som var av og til-røykere ved 21 års alder svarte at de var blitt dagligrøykere innen de var 27 år. 26 prosent var fortsatt av og til-røykere. 57 prosent hadde sluttet helt å røyke.

– Studien viser at av og til-røyking er en forbigående aktivitet. I alle fall i fravær av tradisjonelle risikofaktorer for røyking. De fleste av og til-røykere vender tilbake til røykfrihet, sier Kvaavik.

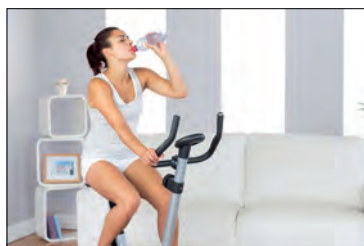
Kvaavik og kollegene undersøkte også om det var likheter mellom de forskjellige røykegruppene; ikke-røykere, av og til-røykere og dagligrøykere. Unge voksne av og til-røykere var ganske like ikke-røykere med hensyn til individuelle faktorer og familiefaktorer. Av og til-røykere var imidlertid klart forskjellige fra dagligrøykere på typiske risikofaktorer for røyking, slik som lav sosioøkonomisk status hos foreldre, røykende foreldre og egne skoleprestasjoner.

Selv om undersøkelsen ble avsluttet i 2005, tror Kvaavik funnene i den nye studien er relevante i dag, nettopp fordi andelen av og til-røykere har holdt seg stabil og fordi funnene samsvarer med internasjonal forskning.

– Dermed virker det rimelig å anta at funnene kan fortelle oss noe om av og til-røykere generelt, og ikke bare i Norge på den tiden denne undersøkelsen ble utført, sier hun.

– Dermed virker det rimelig å anta at funnene kan fortelle oss noe om av og til-røykere generelt, og ikke bare i Norge på den tiden denne undersøkelsen ble utført, sier hun.

Trening gir syreskader

38 prosent av 18-åringene har syreskader i tennene. Av ungdommene som er fysisk aktive, er andelen hele 64 prosent.

– Det har sammenheng med at de som trener mye blir tørrere i munnen. De har altså mindre spytt. Spyttet reparerer skader i tennene. Dermed kan de som trener kanskje få lettere syreska-

der, sier professor i kariologi ved Universitetet i Oslo, Anne Bjørg Tveit til VG.

Hun tror også inntaket av lettbrus og treningsdrikker med et høyt syreinnhold er høyere blant aktiv ungdom. Ifølge Tveit er Norge på verdenstoppen når det kommer til drikking av sukkerfri brus. Det bekymrer professoren.

– Jeg tror det kommer av at vi er så opphengt i helse og sunnhet, og tror at sukkerfri brus er bra bare fordi det er uten kalorier. Men det er jo farlig for tennene. Når så mange av dagens unge sliter med syreskader, så kan vi spørre oss selv hvordan dette ser ut om 20 år, sier Tveit.

Undersøkelser viser at ungdom taper når det kommer til drikker med høyt syreinnhold: En omnibusundersøkelse gjennomført av Ipsos MMI i februar 2014, viser at ungdom mellom 15 og 24 år drikker mer enn dobbelt så mye juice, brus og smakstilsatt vann som de over 25 år. Brus og vann med smak har ofte lav PH-verdi. Jo lavere pH-verdi, desto surere (og mer skadelig for tennene).

Ny livredning

Nye metoder for akuttbehandling vil redde flere liv i fremtiden.

– Vi står på terskelen av en helt annen type behandling enn vi er vant til, mener forskningsleder:

En mann faller om på gaten. Du haster bort til ham og legger mobilen din på brystet hans. Mobilen kommuniserer med chipen mannen har implantert, og sender et signal med den viktigste informasjonen til 113. Tre minutter etter er ambulansen på stedet.

Legen i ambulansen kobler pasienten på en hjerte-lungemaskin, som tar over

de viktigste livsfunksjonene til pasienten. Denne «livsmaskinen» kjøler kanskje også ned pasienten, og sørger for at de indre organene ikke tar skade av at hjertet er stoppet. Deretter fraktes pasienten inn til spesialisert sykehus, og livet er reddet.

Det er ikke lenge siden dette var science fiction, men det er heller ikke lenge til denne behandlingen er regelen og ikke unntaket ved akutt sykdom eller skade.

Det er spesielt nedkjølingen som har fått verdens oppmerksomhet de siste dagene. NRK.no bringer nyheten om at amerikanske leger står klare for å gi ti pasienter med dødelige skudd- og knivskader ny og eksperimentell behandling.

De ti vil få blodet erstattet med en kjølig saltvanns- og kaliumløsning, og målet er å kjøle ned pasientene, stagge kroppens sug etter oksygen, og dermed kjøpe seg mer tid til å fikse skadene, skriver New Scientist.

I Norge er sykehusmiljøene ikke langt bak. Leger ved Universitetssykehuset i Nord-Norge har gjort liknende forsøk på nedkjøling - riktignok ikke med mennesker. Professor i klinisk medisin, Torkjel Tveita forteller:

– Vi kjølte ned bedøvede griser til de fikk hjertestans av temperaturfallet. Deretter startet vi med hjerte- og lungeledning. Mens slik behandling vanligvis avbrytes etter 30 minutter, fortsatte vi å gi denne behandlingen for å opprettholde oksygentransporten til organene.

Uryddig prosess

ILL. YAN MICHO.

Nokut får kritikk fra dekan Frode Vartdal og professor Kristin Heggen ved Universitetet i Oslo (UiO) etter utnevnelsen av tre nye Sentre for fremragende utdanning i fjor. Ingen av UiOs søknader nådde opp.

– Prosessen har vært veldig uryddig, sier søknadsansvarlig Heggen til Uniforum. I en kommentar til Nokut hevder Vartdal blant annet at organet ikke fører etterprøvbare argumenter for sin vurdering, at prosessen ikke har vært profesjonell nok, og at ekspertpanelet ikke har forstått mandatet.

Du kan også følge oss på Facebook og Twitter. Navnet er Tannlegetidende

På nett

Tannpuss på mobil

Et par av de store tannpastaprodusentene og flere tannleger har laget apper for å hjelpe til med tannpussen, spesielt for barn, men også for voksne.

Blant annet har Oral B laget en «Disney Magic Timer»-app, hvor Rory Racerbil, Minnie Mus og alle de andre figurene underholder i de to minuttene som er avsatt til tannpuss. Her kan Rory Racerbil hjelpe til med å pusse alle flatene oppe og nede, og hvis poden blir lei av bilen etter noen uker, kan en bytte til Donald.

Med appen til Aquafresh, «Time 2 brush», kan barnet danse og nynne seg gjennom tannpussen. Her får en også poeng slik at en kan konkurrere med søsken, for dem som motiveres av det.

Appen «Brush DJ» er utviklet for både barn og voksne. Hvis en laster ned denne, kan en spille musikk fra ditt eget musikkbibliotek i to minutter. Her kan en også lage påminnelser for bruk av tanntråd og bytte av tannbørste.

Appen «Star teeth» er laget for barn, og her kan barna velge en superhelt eller prinsesse som tannpussevenn, og variere venn fra dag til dag.

Hva koster tannfeen?

Det kan være vanskelig å finne ut hva en barnetann koster når tannfeen kommer.

Appen «Tooth fairy calculator» hjelper deg, riktignok bare hvis du har en Apple-telefon. Fyll ut inntekt, kjønn og alder, og appen anslår dagens pris. Den har også historiske referanser som viser prisutviklingen de siste tiårene.